

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 16.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Skirhósdag 14. apríl 1938.

Kostar kr. 1,50-fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsum, brévasvarnarstöðum
og selviskoyvni. Telf. 143.

12. árg.

Indarin

og

europesku stórmennini.

Tað er sagt um okkum Europamenn, at vit eru av einum grovari tilfari enn t. d. Indararnir.

Óivað er nakað í hesum.

Mangur vil vera við, at hetta er orsök til, at Europa ongatíð er komið longri enn til at bera kristnanavnið. Lívið sjálvt hjá tjóðunum eins og hjá einstaklingunum hevur haft lítið at gera við Kristusar idealistisku siðalæru.

Eyðkenni okkara hevur verið og er enn hin grovi víkingurin, stríðsmaðurin — valdtakarinn ella beinari: ránsmaðurin. Tá ið tað ikki hevur gingið holdinum til vildar, hevur nevnið verið á lofti. Í harðari dráttum hevur tað leikað við svorðinum — júst sum hjá forfedrum okkara, ið blóðaðu til Óðin og Tór gudar.

Soleiðis hevur verið — og soleiðis er í dag; ongatíð verri enn í dag.

Sjá Hitler. Kanónur, svorð, valdtaking, harðræði — tað er eyðkenni. Sjá Mussolini. Júst tað sama — bara kanska óðari og blóðugari. Stalin — ein blóðstreymur flýtur frá honum, og her er tað, sum verri er: Ábals blóð, bróðurblóðið, ið rennur. Hygg Spania. Franco, verri enn nakar blóðhundur; ultið at blunka hevur hann beitt bróður móti bróðuri, son móti faðri, dóttur móti móður.

So er út í hegg hjá okkum Europamonnum. Ja, tað er veruliga verri. Tí vit dálka okkara fingrar og lív við »blasfemi«, gudsspottan við til allar hesar illamanagerðir at leggja Kristusar, Guds navnið til tær. Hoyr Hitler taka Gud til vitni. Hoyr Franco breggja av, at hann stríðist fyri kristnini.

Undir hugsanini um hetta miðaldarliga og heidna óskil, ið hin europeiska mannaættin er sokkin í, rennur okkum ein mann í huga, sum í mongum minnir um ein discipil av honum, sum prædikaði lívsins sterkastu makt, ta maktina, sum liggur í einum lívi, sum er samsvarandi við fjallataluni. Hesin maður er ikki Europamaður — tað er vitiligt. Hann er Indari.

Men eingin lívsins figgindi er hann. Tvørturímóti! Hann hevur sett lív sítt í vága fyri at fáa eina samfelagsskipan, sum er verdug Indarar. Men hansara styrki er ikki í kanóni og valdtaking, harðskapi og hevnd-

argerðum. Á nei, og nei! Um hann var valdsmaður sum Hitler, Mussolini, Stalin, Franco, var hann ikki so mikil, maktmikil, sum hann veruliga er í verðini í dag. Hansara styrki liggur ikki í vápnum, í neyðukan og harðskapi. Hugsjónin, idealíð, tað at hevja menniskjuni til etiskar vakrar skapningar, friðar aðalbornar við djúpastu virðing fyri mannafrælsinum, mannalívnum. Hansara mólstøða móti harðskapi er hin tigmikla resignasjonin, passiviteturin, sum — tá ið hann verður at virka frá manni til mann — er nógv meir virkandi enn gotradun og buldur. Tí hann ger ikki bert tað, at teir, ið brúka harðskap fyri at fáa hin minnimenta at træla fyri seg, verða líkamliga, ókonomiskt slignir av passiviteturinum, men teir verða eisini sálarliga slignir, gjørdir til minnimenn. Teirra ráa holdsliga djævlaðir kemur at standa tess greifligari í ljósinum.

Gandis passivitetur, hansara frælsishugsjónir og menniskjaliga kroy hava ikki sigrað enn til fullnar. Men nógv er vunnið fyri Indararnar — særliga nógv er vunnið fyri t. d. sálarliga, hugsjónarliga í tí indiska fólkinum.

Hvat hava Hitler, Mussolini, Stalin og Franco — gudararnir — vunnið? Forkað mannaættina, alt Europa ið hvussu er, aftur í barbarismuna, miðöldina.

Japansk Hær tilintetgjort.

Voksandi kinesisk Optimisme.

Fra Hankow meddeles 6. ds.: Det kinesiske Communiqué for i Dag benægter energisk, at Taier-Chwang er faldet, og det tilføjes, at Hovedstyrken af de japanske Tropper, som rykkede ind i Taier-Chwang den 2. April, ca. 2000 Mand, er blevet tilintetgjort. Nogle faa Rester gør dog stadig Modstand i Byens nordlige Distrikt.

I kinesiske Kredse i Hankow gør der sig en stadig stærkere Optimisme gældende, efter at der er indløbet Efterretninger om, at nyuddannede Tropper kæmper med Held paa Fronten ved Tiensin—Pukow Jernbanen.

Ellisrentan.

Tá ið ellisrentan avloysti ellisstudningin vóru allir menn, ið vóru socialt hugsandi, á einum máli um, at lógin var eitt framstig, men kortini ikki nóg góð. Menn vóru harmir yvir, at afturhaldsflokkarnir á tingi høvdu felt javnaðarmanna uppskotið, ið javnsetti tey gomlu í Føroyum við tey gomlu úti á landinum í Danmark.

Javnaðarmenn høvdu tí støðugt í huga at fáa ellisrentuna broytt. Men tíðirnar vóru so ringar, at tinginum ikki fýsti at fara undir útreiðslulógir.

Tað var ikki bara tað, at ellisrentan var so lág. Tað sum verri var, var, at ellisrentumenniskjuni høvdu so stravið við at fáa ellisrentuna í reimum peningi — summastaðni fingur tey hana als ikki.

Her torvaði ein broyting. Javnaðarmenn tóku henda spurningin upp og skutu uppá, at ellisrentan skuldi rindast teim gomlu av lógtinginum. Hetta uppskotið fekk mólstøðu. Men at enda vann tað ein meirluta fyri sær. Og ein meirluta í tinginum var eisini sinnaður til at bæta ellisrentuna og minka um kommunanna útreiðslur til ellisrentu við, at tingið skuldi rinda ein part av ellisrentuni.

Ministerið fekk hetta uppskot lingsins í samband við inntøkuuppskot til tingið.

Ministerið viðgjørdi uppskotið og sendi aftur til tingið eitt uppskot, sum er samsvarandi ellis-

rentulógini, ið kom í gildi 1. apríl í ár.

Løgtingið gekk imóti, at studningurin skuldi rindast av amtinum og skeyt aftur uppá, at landsnevndin skuldi rinda hann, og var tingið eisini hart imóti, at hitt frádráttarfrá inntøkumarkíð varð lækkað frá 300 niður í 200 fyri hjún og 100 fyri ógift. Henda lækkanin vil minka um ellisrentuna fyri tey, sum vilja biða til tey eru 70 ár við at taka ellisrentu.

Hóast at nógaldandi lóg hækkar ellisrentuna fyri 60 og 65 ára gomul hjún og má sigast at vera ein bati av tí, at kommunuútreiðslurnar til ellisrentuna eru minkaðar, og av tí, at ellisrentufólkini nú kunna rokna við at fáa ellisrentuna stundisligari í reimum peningi gjøgnum amtíð, kunna vit ikki lata vera við at harmast yvir, at lógin hevur gjørt korini verri fyri tey, ið vilja biða við at taka ellisrentu til tey eru vörðin 70 ár. Kortini verður eingin broyting fyri tey 70 ára gomlu, ið hava fingið ellisrentu eftir teirri gomlu lógini.

Okkara umboðsmenn á Danalíngi vistu, hvussu hart tingið var imóti lækkan av tí frá inntøkumarkinum, og máttu teir havt barst imóti eini tilfari broyting. Undarligt er, um báðir glaðbeintir hava greitt atkoyðu fyri hesum.

Niðanfyrirstandandi domi sýnir, hvussu broytanin av ellisrentulógini kemur at virka úti í praktiska lívinum fyri ellisrentuhjún:

Inntøkur:	60 ár:	65 ár:	70 ár:
200 krónur geva	nú 300 krónur.	350 krónur.	400 krónur.
	áður 200 —	300 —	400 —
	Hækkað 100 —	Hækkað 50 —	Javnt.
300 —	geva nú 275 —	325 —	375 —
	áður 200 —	300 —	400 —
	Hækkað 75 —	Hækkað 25 —	Lækkað 25 —
400 —	geva nú 250 —	300 —	350 —
	áður 175 —	275 —	375 —
	Hækkað 75 —	— 25 —	— 25 —
500 —	geva nú 200 —	250 —	300 —
	áður 150 —	250 —	350 —
	Hækkað 50 —	Javnt —	50 —
600 —	geva nú 150 —	200 —	250 —
	áður 100 —	200 —	300 —
	Hækkað 50 —	Javnt —	50 —
700 —	geva nú 100 —	150 —	200 —
	áður 50 —	150 —	250 —
	Hækkað 50 —	Javnt —	50 —
750 —	geva nú 50 —	100 —	150 —
	áður 25 —	125 —	225 —
	Hækkað 25 —	Lækkað 25 —	— 75 —
800 —	geva nú 0 —	50 —	100 —
	áður 0 —	100 —	200 —
	— 50 —	— 50 —	— 100 —

Vinum og skyldfólki gerst kunnugt, at faðir og verðfaðir okkara

Poul Juul Mouritsen

doyði í gjár. Jarðarferðin verður frá kirkjuni langafríggjadag kl. 4 s. p.

Tórshavn, 12. apríl 1938.

Jacob M. Mouritsen.

Jacob Rein.

De 50 Millioner.

»Social-Demokraten« skriver 6. april:

Finansministeren forelagde i Gaar Folketinget det bebudede Lovforslag om Optagelse af et indenlandsk Statslaan paa 50 Millioner Kr. til Dækning af Udgifter, der maatte vise sig paakrævede for Danmark under den utrøgge mellemfolkelige Situation.

Usædvanligt ved Forelæggelsen af et Statslaansforslag er Præciseringen i selve Lovforslaget af den Anvendelse. Pengene skal have. Halvdelen tænkes anvendt til Sikring af Raa-stoffer for den danske Produktion og Samfærdsel, Jern, Kul, Gødningsstoffer og Reservedele under en eventuel kritisk Situation. Den imod en Snæs Millioner vil blive anvendt til Anskaffelse af Materiel til Militærforsvaret, idet man anser det for paakrævet nu at fremskynde de Anskaffelser, der ved Forsvarslovens Vedtagelse i Fjor blev bevilget med Henblik paa en 5-aaig Anskaffelsesperiode. Iøvrigt skal der ogsaa gennem det foreslaede Laan, som Finansministeren kan optage med Finansudvalgenes Tilslutning, skaffes Dækning for Statens Tilskud til det civile Luftværn. Hvor stort dette Tilskud bliver, vides endnu ikke, men herom ventes snarlig Klaring i det Folketingsudvalg, der behandler Indenrigsministerens Lovforslag om Civilbefolkningens Beskyttelse mod Følgerne af Luftangreb.

Der er ingen Tvivl om, at den langt overvejende Del af Befolkningen vil bifalde Regeringens Initiativ til Landets Sikring mod kommende Eventualiteter. Den store Usikkerhed, der hersker i Verden, og hvis Centrum ikke ligger langt fra Danmarks Grænser, gør Agtpaagivenhed paakrævet.

Ved dette Regeringsforslag